

'Haec est vita aeterna' (kázání na vigílii Nanebevstoupení, Q46)

Toto slovo je napsáno ve svatém evangeliu, a říká ho náš Pán Ježíš Kristus: „To je věčný život, abychom poznali Tebe, jediného pravého Boha i tvého Syna, jehož jsi poslal, Ježíše Krista.

A hle! Nikdo nemůže poznat Otce, jediné jeho jednorozený Syn, ježto sám praví, že Otce nepoznává nikdo, než jen syn a syna nikdo než jen otec. A proto má-li člověk poznat Boha, v čemž záleží jeho věčná spása, musí být jeho jednorozeným synem spolu s Kristem. A tudíž: Jestliže chcete být blažení, musíte být jeho jediným Synem, ne mnoha syny, doopravdy jediným. Bude se samozřejmě lišit svým tělesným původem, ale co do věčného zrodu budete jedno, ježto v Bohu není nic takového jako přirozený původ, a proto také tam je jenom přirozené vycházení Syna - ne dvojí, ale jediné. A proto, máte-li být zajedno s Kristem, musíte se s ním společně zrodit z věčného Slova.

A jak k tomu člověk přijde, aby se stal jednorozeným božím synem? Hled'te! Věčné slovo na sebe nevezalo tohoto či onoho člověka, ale přijalo svobodnou a nerozdělenou lidskou přirozenost, jež jinak byla čirá a bez podoby, ježto prostá forma člověka je bez podoby. A proto jestliže jste přijali od věčného Slova lidskou přirozenost prostě a bez podoby, stal se Otcův obraz, jímž je věčný Syn, také podobou lidské přirozenosti. A jako je pravda, že se Bůh stal člověkem, také je pravda, že se stal člověk Bohem. A lidská přirozenost je tak přetvořena tím, že se stala obrazem božím, že je opravdu obrazem Otce. A tak, když máš být jediný syn, musíš být odpoután a daleko ode všeho, co v tobě činí rozdíl. Ježto člověk je nahodilou odvozeninou přirozenosti, a proto se musí odloučit ode všeho, co je v něm takto náhodné, a přijmout svobodnou, nerozdělenou lidskou přirozenost. A poněvadž se tato přirozenost, podle níž se máte přetvořit, stala synem věčného Slova, stanete se s Kristem syny věčného Otce, tím, že přijímáte tutéž přirozenost, jež se stala Bohem

Proto se střežte chovat podle toho, co má v sobě ještě tento konkrétní člověk, ale chovejte se podle svobodné, nerozdělené lidské přirozenosti. Chcete-li tedy být synem, oddělte se ode všeho „ne“, neboť „ne“ zakládá rozdíl. Jak? Takto, hled'te: Abys nebyl člověkem, v němž „ne“ dělá rozdíl mezi tebou a člověkem. Chcete-li tedy býti bez rozdílu, oddělte se od popírání. Ježto duše, která se takto oddělí od „ne“, má v sobě moc, poněvadž již nemá nic společného s takovými věcmi, neboť „ne“ nemá takovou sílu, jakou má jen Bůh, zářivý a nahý ve své moci.

Hled'te, člověk, který je synem v tomto smyslu, bere své pohyby a působení, i vše ostatní jako jeho vlastní. Ježto Syn je synem Otce podle věčnosti, tím pochází vpravdě od Otce. A co má, má v něm, ježto je s Otcem jedno v podstatě a v přirozenosti. Proto má bytí i bytnost v Něm a takto praví: „Otče, jako jsme jedno Ty a já, chci, aby i oni byli jedno.“ A tak jak je Syn zajedno s Otcem podle podstaty a přirozenosti, tak jsi i ty s ním jedno podle podstaty a přirozenosti a máš v něm vše, co má v něm Otec a nemusíš si nic od Boha brát, ježto Bůh je v tobě tvým vlastnictvím. A tedy vše, co přijímáš, přijímáš jako své vlastní; a cokoli, jakýkoli skutek činíš mimo své vlastní, takový skutek je před Bohem mrtvý. To jsou činy, k nimž jsi podněcován zevně cizími věcmi, které nepocházejí ze života a jsou proto mrtvé; žije totiž jen to, co je pohybováno sebou samým. A má-li tedy být člověkovo dílo živé, musí se pojmout a počít jako jemu vlastní, ne z vnějších věcí ani mimo něj, ale v něm.

A hle! Milujete-li spravedlnost, že je spravedlností vůči vám nebo pro vás, nemilujete spravedlnost podle toho, čím je. A tak si ji nepřivlastníte a nezamilujete, neboť ona je prostá, vy ji však berete po částech. Proto tedy, jestliže je Bůh spravedlnost, vy Ho do sebe nepřijímáte a nemilujete v jeho prosté nesloženosti. A tak vezměte spravedlnost tak, jak je sama v sobě, poněvadž pak ji přijmete patřičně a ona je Bůh. A pak veškeré skutky spravedlnosti budou vašimi skutky, neboť budete činit spravedlnost stále. A i kdyby vám v cestě ke spravedlnosti stálo samo peklo a vy stále činili spravedlnost, nebylo by vám to nijakou strastí, ale radostí, neboť vy sami byste byli spravedlnost. Neboť nakolik se nějaké věc pozvedá v obecnosti, tolik se sjednocuje a připodobňuje jednotě a obecnosti a zjednodušuje.

Bůh nám pomoz k jednoduchosti pravdy! Amen.